

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљ-Миланова“ ул. бр. 16., а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: чиновницима, учитељима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште годишње 12, полугодишње 6 дин. Гостионичарима и механицима из унутрашњости годишње 12, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 6, полугодишње 4 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих команданата, полицијске односно пограничне жандармерије. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство годишње 24, полугодишње, 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Писма само плаћена примају се. Рукописи не враћају се. Огласи по погодби.

ЦИГАНИ, ЊИХОВ ЖИВОТ И ЊИХОВЕ ОСОБИНЕ

(НАСТАВАК)

3. Крађа деце.

Да ли Цигани одиста краду децу? То се приповеда и верује свуда, али ретко да је ко то видео; о томе има читав низ језивих прича, али званичних података нема. Цигани се и иначе страшно плаше, па према томе није им ваљда потребно да још и туђу децу хране и поред тога излажу се великим опасностима. Ја мислим да ће веровање о крађи деце бити исто што и оне ужасне приче из прошлих времена, кад су Цигане окривљавали да једу људе и кад је стотинама њих погубљавано на основу њиховог признања, које им је мучењима изнуђавано. Једно као и друго биће само плод народне фантазије.

Само једно пада у очи: По народном предању Цигани краду искључиво децу са црвеном косом, *бала камаескро* = коса сунца, сунчана коса, јер код њих постоји веровање, да су деца с таквом косом срећа за кућу. Изгледа дакле да Цигани, код којих се рађају само деца с црном косом, крађом набављају ту „батли децу“.

Али ствар може бити и у томе, да Цигани просјачећи и враћајући више пута наилазе на црвенокосу децу и том се приликом изражавају како су таква деца срећна. Пошто пак већ постоји веровање, да Цигани краду децу, онда је сасвим појмљиво, да људи, чије се црвенокосо дете Циганима допада, после тога почну страховати, да би им Циганин могао то дете да украде, пошто они иначе „краду све што им се допада.“

Из бојазни, да би Цигани могли украсти дете, врло је лако могућно, да је у даљем причању створена представа, да су они одиста украли неко црвенокосо дете, као што се такве измене дешавају сваки дан у предањима.

Пошто су се такве приче и даље шириле, створено је тврдо уверење: да Цигани краду само црвенокосу децу. Ако је тако, онда то народно веровање и она циганска празноверица о сунчаној коси не допуњавају једно друго, већ је прво поникло из другог, и то нам даје нов пример честих логичких грешака, које су већ доста пута биле узрок замашним закључцима, пошто је узимано да такве појаве једна другу објашњавају и потпомажу, ма да је једна била само последица друге: *simul cum hoc* за *propter hoc*.

Али опет морам напоменути, да сам само у једном случају моје праксе посумњао да су Цигани украли једно дете, кад је нестало неке црвенокосе девојчице.

4. Душевне особине и вера.

О душевним циганским особинама не може се ништа повољно рећи; н. пр. код њих је захвалност нешто извештачено. Циганин уме начинити се тако захвалан, да би ти чисто изгледало нечовечно не веровати му, али код њега не ћете никад наћи истинске захвалности, а незахвалности увек.

Проваљена је једна велика сељачка кућа и из ње однесено све, што се однети могло, тако да је кућа просто осиротела. Сви знаци казивали су да су ту крађу извршили Цигани, те су покрађени укућани и испитивани у том правцу. Они увераваху, да у последње време у њиховој кући није био ни један Циганин, нити је који, у колико они знају, туда прошао. Не беше могућно да су Цигани били учиниоци већ и због

тога, што је пре неког времена примљена из сажаљења у кућу једна Циганка, која је нађена на међави у шуми, одакле се није могла ни маћи. Та Циганка породила се у тој кући, ту је дуго боловала и, као што суседи уверавају, брижљиво је негована заједно са својим дететом. Кад се кренула на пут, она је своју захвалност на такав начин изразила, да су свима присутним „удариле сузе на очи“. На растанку, а и за време свог боловања, више је пута говорила, како ће она показати своју захвалност тиме, што ће порадити, да „тој доброј кући“ Цигани за вечита времена ништа не учине на жао. Тако што мора се веровати, мишљаху укућани. Али жандарми нису томе веровали, но затражише да им се та захвална Циганка опише што тачније (имала је једно око и била је врло висока) и за кратко време имале су власти у шакама и њу, и њену дружину, и један део покрадених ствари. Та жена је велики део своје болести симуловала, док је проучила распоред у кући, обичаје и друге појединости, па чак је воском извадила меру кључева, и тако на основу тог њеног ухођења извршена је та огромна покрађа.

Као што не треба веровати у циганску захвалност, исто тако не треба поклањати вере ни њиховом на далеко чувеном пијетету према покојницима. Прича се да Циганин усред своје лажи застане, кад га упитате, да ли хоће оно што каже да потврди са заклетвом „*аи и муленде*“ (тако ми мртвих). Ја то нисам никад покушавао, а не би то ни чинио, али ако је истина, да Циганин не ће да под том заклетвом лаже, онда то није због „пијетета према мртвима“, већ просто оно детиње страховање од духова, које је све и сва у његовим религијским осећајима. Карактеристично је да на циганском језику *муло* значи како леш, тако и авет и вампир, тако да је за Циганина поједини његов покојник и „авет“ готово једно и исто, те с тога се он ваљда и не сме криво клети са „муло“ или „муленде.“

Напоменућу још и то, да Циганин не прави никакву разлику између *девел* (Бог) и *бенг* (ђаво). За њега су обоје надземаљске силе, које му чине добро и зло. Н. пр. кад је каква животиња скончала, Циганин ће рећи: „Убио је Бог“. Код нас би то прост човек казао: „Однео је ђаво“.

Кад тако неки народ нема религиозних представа, кад у појму Бога не види неко узвишено биће, које људма добро чини, већ неку непријатељску силу, онда је тај народ много и много изостао иза осталих народа у погледу племенитости и лепих осећаја.

Али не треба се ни чудити што су Цигани такви какви су. Све што се за њих у току толиких столећа чинило, ограничавало се на гађања и протеривања. Покушаји цивилизације били су већином површни, сурови, противни циганској природи, у кратко за њих се није учинило ништа. Чак и ми криминалисте водимо рачуна о њима само онда, кад другом свету што украду или му какву штету нанесу; а шта Цигани чине једни другима, то се никога не тиче. Ко је од нас прискочио кадгод у помоћ, кад Циганин Циганина испребија? Ко је кад дигао глас против њиховог гађања? Ко је кад заштитио част које циганске девојке, од којих многе у детињем добу постану мајке? Ко је осветио покојника, кад је Циганин Циганина отровао? Ко зна у опште штогод о њиховом ужасном отрову „дри“? Ко је видео Циганина да лежи у болници? Од чега умиру Цигани? Где су њихни гробови? —

5. Лоповеске справе и отров.

Проучавати Цигане и њихов живот врло је тешка ствар. Много и много времена можете долазити с њима у додир, па да врло мало што докучите.

Код Цигана ћете у врло ретким случајевима наћи оруђа за отварања и обијања, док међу тим за друге лопове таква оруђа су најдрагоценије имање. Ма да је готово сваки Циганин врло вешт ковач и бравар, ипак он не ће да себи направи калаузе и справе за обијања и т. д. Он је и сувише лен, да их направи и носи уза се, сувише плашљив, да их држи код себе. Ни у самој природи Циганиновој није, да он ради калаузом или справама за обијање: он улази у кућу кроз прозор или на какав удобнији начин, пошто у напред тачно зна како стоји са прозорима и вратима; орман отвара он са непојмљивом вештином ножем, искривљеним чавлом или на који други начин: примитивно, али поуздано.

Али оно што се код Цигана увек налази, то су удице и лепак. Удица служи за различите циљеве, према величини и конструкцији, али најређе за свој једини циљ, пецање рибе, чиме се Циганин само изузетно бави. Циганска удица служи у главном за пецање живине сваке врсте: кокошију, патака, гусака, а у случају потребе и голубова. Циганин, већином пак Циганка, приближи се слободно јату живине, наравно кад је живина мало подаље од куће и кад нико на њу не пази, те стане да јој баца мрвице хлеба. Прича се да у тај хлеб метну неку смесу коју живина страшно воли. Кад се живина тако тим мрвицама мало приближи, онда им бацају велике мрве, и на послетку мрву, у којој је удица; удица је везана за свиљени конач, а овај за јак пртени конач или фино жицу; кокошка, рецимо, прогута удицу, Цига је довуче до себе, извади удицу, кокошку удави и обеси испод капута о замку, која је за то нарочито спрењена; друга живина се у тај мах уплаши, али се поново врати, те онда деде Јово на ново. По кад и кад Цигани праве од зелених крпчића или у недостатку тога од лишћа вештачке жабе, те њима обмањују гуске. У такву жабу скрију они удицу, жабу донесу пред гуске, па онда вештим трзањем удешавају да жаба скакуће. Нема гуске која се не би тада преварила, мислећи да ту за њу има масан залогај. Тако Циганин дође до печења а сељак мисли, да му је лисица однела гуску. О Циганима и не сања.

Има још један много опаснији начин употребљавања удице. Узму се три или четири удице, окрену једна другој леђима, чврсто се увежу, а за тим се над њима за конач веже оловни куршум. Разуме се да се може употребити и једна удица, али ова не хвата тако сигурно као систем од више удица, пошто овај, као и котва, свакад хвата па пала како му драго. Оловни куршум служи, разуме се, за то да се удица лакше може бацити. У том бацању су Цигани, нарочито одрасли дечади, већма извежбани.

Х. Гр.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Пресуђења код општинских судова

Пресуда због дуга од кирије.

Суду општине књажевачке.

а., Тужба.

Неши Петровићу, олд. трговцу, дао сам под закуп моју кућу, у којој има, са лица улице дућан и у позадини стан, са три собе, кухињом и осталим удобностима, са ценом по 100 динара месечно, од Ђурђева до Митрова дана ове године, под том погодбом, да ми условљену суму сваког месеца уредно плаћа.

Како ми Неша није платио кирију, ни за месец септембар ове године, а сада првог новембра истиче рок закупа, и он ће из закупног имања да се сели, то га тужим томе суду, и молим, да га осуди, на плаћање дужне кирије, за месец септембар и октобар по 100 динара, што износи суму од 200 динара, да ми накнади плаћену таксу и на име трошка и дангубе 20 динара.

За доказ служи ми становање у мојој кући, а тужени нека поднесе признанице о плаћеној кирији.

Тужбе основ дуг од кирије.

Вредност тражбе 200 динара.

12 октобра 1898 год.

Књажевац.

№ 9354.

Милан Петровић,
бакалин олд.

Одмах одредити кратко рочиште на које позвати парничне стране, на коме овај спор извидети и пресудити.

12/X 1898 год.

Књажевац.

в., Белешка.

Председник суда
М. Настић.

Рађено у суду општине књажевачке, 14 октобра 1898 г.

Белешка по спору

Милана Петровића, бакалина олд.

противу

Неше Петровића, трговца олд.

Судили су судије

Н. Спасић

Ј. Терзић

А. Марковић

Бележио деловођ

П. Стевић.

Због дуга од кирије у
вредности 200 динара за
месец септембар и октобар
ове године.

На данашње рочиште дошле су обе парничне стране.

На понуду суда нису се могли поравнати.

Тужилац оста при тужби у свему, и тражи пресуду, за осуду дугујуће кирије. За данашњи предстанак тражи 10 дин.

Тужени признаје уговор о закупу и закупну цену. Признаје и то, да тужитељу није платио кирију за месец септембар и октобар, у суми од 200 динара, но вели, да није то учинио с тога, што му тужени није хтео извршити оправке на закупном имању, по закљученом уговору, но га је с дана на дан заваравало, све дотле док он то није морао сам извршити. Те оправке, које су условљене, састоје се у томе, што је тужилац био обавезан, да репераири и у ред доведе собе за становање, да у великој соби метне нову фуруну и да исту измала, даље да подрум који је био по све рабатан и избушен у ред доведе, и да му у авлији направи једну дрвену шупу за смештај кућевних потреба. Да је овакав уговор између њих стојао, ако тужилац не призна, доказаће сведоци: Јанко Давинић, трг. и Петар Милић, абација, који су били при погодби. За ову оправку, као што се из рачуна, које прилажем, види потрошио сам 192 дин., што ће потврдити и издаваоци истих: Павле Јанковић, предузимач, Илија Маленић, молер и Недељко Стевановић, гвожђар, које суд, ако за потребно нађе, може испитати, када ће се о мојим наводима уверити. Најзад полажем суду 200 динара, с тим да се ова сума стави у депозит и да се не издаје тужиоцу, докле се овај спор међу нама не расправи. Ако тужилац не пристаје на ово што сам навео, онда молим, да се ово рочиште одложи и да се друго одреди, на који да се позову сведоци, на које се овде позивам.

Тужилац изјави, да наводи туженог нису истинити, и да када признаје дуговну кирију и закуп нема места одлагању рочишта, нарочито с тога, што он сам никакве преправке на његовом имању није могао чинити.

Узевши у обзир наводе парничних страна, а и да би се дошло до правог и истинитог стања ствари за правично пресуђење овог спора, суд општине књажевачке

Решава:

Да се ово рочиште одложи, и друго одмах у најкраћем року одреди, на које позвати парничаре и сведоке тужене стране.

Положених 200 динара унети у депозитну касу, с тим, да се никоме не издају, до окончања овога спора.

14/X 1898 год,

Књажевац.

в., Белешка.

Потписи.

Рађено у суду општине књажевачке, 16./X 1898. год.

НВ. Стави главу белешке.

На рочишту су парничари и сведоци.

Испит сведока.

I Јанко Давинић, трговац, има 42 године, у свему способан за сведока, на питање суда каза:

Био сам при погодби тужиоца и туженог, када су се погађали, за закуп куће тужиоце, и тада су условили, да тужени плаћа тужиоцу уредно сваког месеца кирију по 100 динара месечно, но тужилац да му у авлији направи шупу дрвену за смештај, да оправи подрум, да реперира кућу, да му велику собу измала и да у исту намести нову гвоздену фуруну. На ово ђу се заклети. Дангубе тражим 4 динара.

II Петар Милић, абација, има 56 година, у свему способан за сведока, у свему као и први сведочи, заклеће се. Дангубе тражи 6 динара.

III Павле Јанковић, предузимач, има 34 године, способан за сведока, на питање суда, каза: рачун који је тужени поднео, мој је и ја сам од њега исти наплатио, у суми од 100 динара. Направио сам му дрвену шупу од дасака у авлији, реперирао кућу и подрум, који је био сав избушен и неупотребљив. На то ђу се и заклети. Дангубе тражим 5 динара.

IV Илија Маленић, молер, има 27 година, способан за сведока, на питање суда, каза: рачун који је тужени поднео, мој је и ја сам га издао туженом и исти наплатио, за мој рад око грунтирања и малања велике собе у кући тужиоца. На то ђу се заклети. Дангубе тражим 10 динара.

V Недељко Стефановић, гвожђар олд, има 38 година, способан за сведока, каза: тужени је од мене узео једну гвоздену фуруну за 50 динара. На то сам му издао тај рачун, који је пред судом и исти сам од њега наплатио. Заклећу се. Дангубе тражим 10 динара.

Тужилац изјави, да сведоци Давинић и Милић неистину сведоче, јер при погодби није било никакве речи о каквим преправкама и оправкама. Против осталих исказа сведока нема ништа, јер тужени је на свој ризик могао чинити шта хоће, по он му то право не признаје.

Тужени изјави, да је испитом испитаних сведока, Јанка Давинића и Петра Милића, доказао услове при уговору о закупу, даје, да је испитаним сведоцима Павлом, Илијом и Недељком утврђена вредност утрошена на закупно имање, с тога тражи, да суд тужиоца одбије од тражења као неумесног и да му се преправка призна, урачуна и од кирије одбије.

Сведоци Јанко и Петар заклели су се на своје исказе.

Судски разлози.

Тужени је испитаним сведоцима Јанком и Петром потпуно доказао, да је тужилац био дужан извршити преправке и оправке на имању. Даје, испитаним осталим сведоцима доказано је, да је он те преправке извршио и да га је то коштало 192 динара, противу које вредности тужилац није ништа приметио, за то се и од стране суда има сматрати за уредну.

Према оваквом стању ствари, има се узети, да тужилац своју обавезу према туженом није извршио, и да је онда он имао право да је о своме трошку изврши и од кирије му утрошену суму одбије — §. 680 и 681 грађ. закона.

С тога, а на основу §. 6 и 13 грађ. поступка, суд општине књажевачке

Пресуђује:

Да се тужилац од свога тражења одбије, јер се туженом признаје право оправке по закљученом уговору о закупу у вредности 192 динара.

Тужилац да плати туженоме на име трошка и дангубе 5 динара, а испитаним сведоцима по три динара.

Тужени ће бити дужан платити тужиоцу само 8 динара као ресто кирије, која му се има признати преко утрошене преправке. Положени депозит предати туженом по одбитку ове суме од 8 динара, која се има употребити на извршење ове пресуде.

Пресуда саопштена парничарима истог дана.

Од суда општине књажевачке, 16. октобра 1896. године № 9526, у Књажевцу.

Потпис деловође

Потписи судија

NB. Заведи пресуду у протокол пресуђења,

ИЗ ЦРНЕ КЊИГЕ ЈЕДНОГ ПОЛИЦИСКОГ ЧИНОВНИКА.

(у преводу М. П. Јовановића).

22. ИСЕЉЕНИК

У Америку!

Пароброд је оставио пристаниште и крилима својим претураше пенушаве таласе. „Speranza!“ — нада, сија његово име у златним и на далеко видним словима. Јест, нада! Како му је згодно име дао случај. Пут на њему предузимати, био је последња нада свих његових путника, последња карта на коју су они метнули све што још имају, на и живот свој, коме не беше више места у староме свету. Сироти сељани и надничари, којима не беше кадра негда тако благословена земља Италија дати више ни комадић проје...

Speranza!

На обали стајаше једна млада и горко плакаше.

„Me misera — о, сад сам са свим остављена. Доменико, за што то учини?“

За што? Та и сама је то најбоље звала. Он није отишао као невера, него је радио као частан човек. Он је није навео, срца су им се нашла, а што се није остало при првом пољупцу — да ли да им се замери што, под вечно плавим небом италијанским, где у жилама бруји тако топла крв?! Кад му је открила, да под појасом носи залогу његове љубави, није се смишљао, него ју је одвео парохиском свештенику, који им је, да не би општини досадили, одмах руке саставио. „Хиара“, рекао јој је он тада, „сад си моја жена и делићеш са мном све што ми небо досуди, радост и патње. Само се бојим патње ће претегнути. Нека ми Бог одржи здраве руке, да бих могао радити за те и дете нам. Али зарада је овде сувише мала за нас троје. Тамо, где је већ хиљаду пре нас нашло среће, потражићу и за нас бољу судбу — у новој отаџбини, с оне стране океана.

Данас се та реч приводи у дело. И он се налази међу исељеницима, које лађа „Speranza“ брзо односи преко бесних вала морских. Више него ма који други уздржавао се да не оде он, јер је за собом остављао младу жену, с којом се тек венчао, дете, које још ни пољубио није.

За Хиару су настали тешки дани. Донела је на свет једно љупко детенце, једно црномањасто мушкарче. Како је јако наликовало оцу своме Доменику! И њој не би суђено да му у наручје метне тај најлепши поклон своје љубави. Писком није му могла јавити ни за саму радосну вест овога рођења, јер она, као и многе друге њена реда и пола у Италији, није учила ни писати. Али Дон Анселмо, парох малог сеоцета, показа своју готовост да јој учини ту услугу хришћанске љубави према ближњем. Како ће то писмо обрадовати сиротога Доменика! Она је живо у души својој цртала себи ту слику радости његове, и то јој помагаше да лакше подноси сву невољу и оскудицу. Скоро ће и томе бити крај, небо мора имати сажаљења и благословити Доменикове кораке, које је предузео ње и детета им ради. Може бити ни која недела неће проћи, а он ће послати путни трошак, те да и она за њим може поћи у нову им отаџбину, где их чека сретња будућност, коју је тако жудно сањала. Она се надаше и гладоваше са својим дететом.

Недеље и месеци пролажаху, а од Доменика никаква гласа, а камо ли да новаца пошље. Колико се пута обрађала пароху, молећи га да за њу поново пише мужу јој, и честити човек то јој је обећао. Ни сумње није било, да ли је он ту реч одржао, јер је он према Хиари био тако предобар, по који пут дао би јој што да једе, ма да сâм, како се жаљаше, једва има од чега да живи.

Појмљиво је, да у пределу, где здрав човек нема никакве зараде, где је сам слуга божји упућен једино на милост својих парохјана, самохраној жени не остаје ништа друго, него да с дететом изађе на улицу у прошњу. А Хиара је била самохрана, остављена и од Бога и од људи, шта више од њега који јој је био све — од свога Доменика. Ах, не може бити друкче, њему се у далекој туђини догодила каква велика несрећа, њега није само нестало — он је мртав! Вол, који Хиару саживаше и при самој помисли, не могадше угасити ни сви вали плиме океана, који је раздвајаше од гроба мужа, кога је тако јако љубила. Или би они то ипак могли, да је није уз-

државала пред једним кораком очајања љубав према сиротом, невином детенцету!

„Signore, fate la carità!“ Уделите, господару!“

Пет је година како Хиара проси, пет дугих и чемерних година како на улици живи. Док је малог Анђела у пелене завијала, држала га је у наручју и људи више даваху из сажалења према сиротоме прву. Сад он трчи за колима и онима који шећу, и људи дају више да би се опростили детета које проси. Није лепушкаст, али је доброћудан и весео дечко; његове црне очи севају као муња испод јакних обрва. У њима је много духа или и много пакости. Тешко и њему и другоме, ако се ова развије у школи уличној! Анђело, који може бити има све да буде ваљан члан друштва људскога, био би онда ужасан злочинац.

Да ли на то мишљаше млада жена, која, у траје одевена, са склопљеним рукама чучаше на калдрми уличној а погледу јој блуде по оној даљној пучини, где се, рекао би, загасило зелено море саставило с плавим небом.

„Signore, fate la carità!“ Уделите, господару!“

Анђело беше истрчао испред једних двоколица, које су брзо јуриле, а на каквим се колима обично вози у овом крају. У њима је седело двоје добро одевених. Човек, који је држао вођице, беше црномањаст и око лица имађаше црну браду, а жена уза њ не беше баш лепа, али њена веселост и доброст, која сијаше на округлом јој лицу, даваше јој нарочиту драж, и ако беше у неком шареном и неукусном оделу. Изненадним искакањем дечка поплаши се коњић и тргну у страну, давши тиме повода човеку који управљаше да га бичем јако шибе. Да ли намерно или не, тек један део бича мазну и Анђела преко леђа тако, да јакну од бола.

Тај јак трже Хиару. Као надражена лавица скочи са колима са стиснутом песницом.

„Несрећниче!“ Али она једва изусту ту реч. Као кип укоченој, остаде јој поглед на човеку, који такође у њу гледаше као у срце дарнут.

„Жено, ко си ти?“ викну он.

„Зар то Доменико пита?“ јекну она.

„Хиара!“ Узвикнувши ово, он скочи с двоколица и обгрли жену. „Хиара, милостиви Боже, та је ли могуће да ниси умрла?“

„Умрла? Нисам. Али готово би се скапало од глади, да се нисмо просећи захрањивали, ја и — оно сирото дете твоје, које си баш сад...“

„Стани! Дете моје — о Боже!“ И он узе малишана, привуче га себи при свој напућености његовој и обасу пољупцима црну кудраву главу његову.

Млада жена с двоколица посматраше све ово с изразом који би био мешавина од чуђења и жаљења. Најпосле не могаде зауздати своју радозналост. „Доменико, та објасни ми...“

То учини пажљивом и Хиару. „Да, Доменико, објасни и мени, која је та с тобом?“

Ово питање погоди Доменика, усред највеће радости његове, као млаз класне воде. Он стаде крхати прсте.

„Шта да чиним, несрећниче? Олива је моја венчана жена као и ти, Хиара!“

Његова жена! Како је са свим различито утицало ово откриће на те две жене. Хиари из очију севну варница бесне мржње, а руку беше подигла, као да би хтела убити овога човека, који ју је тако гнусно преварио. „Јадниче!“ промуца кроз усне, у којима не беше крви. А Олива се од чуда пљесну рукама по глави. „Хиара, твоја умрла жена, о којој си ми толико доброга причао, с којом си се пре четири године венчао, није, дакле, у истини била умрла? Каква срећа, Доменико!“ При том хитро скочи с кола и похита Хиари. Ти убога, сирота жена, како си се јако напатила! Али је сад твојој невољи крај. Доменико је тако добар, ти ћеш са њим опет бити срећна.“

Хиара се гласно насмеја. „Срећна, са њим — поред тебе?“

„Поред мене? Ах, о мени није више реч, пошто је он нашао тебе, своју прву жену, па још с милим дететом својим. Али како је томо гло бити, Доменико? Та ти си износио писмо о смрти њеној пред нашу свадбу?“

„Тако је, и ја се морадох њега држати, јер ми га је послао сам парохиски свештеник.“

„Зар Дон Анселмо?“ упита Хиара с пуно неверице.

„Баш он главом, коме сам пре тога био послао новац за те, па најпосле и сав путни трошак. Он ми је јавио ту тужну вест, да си дете родила мртво, а мало по том да си од тога и сама умрла, и да је новац употребљен на исплату трошкова око лечења и сахране.“

„Ужасна превара — а ја и моје дете, међу тим, скоро умирали смо од глади!“

„О, тај...! Смилиј му се, Боже, кад сад од њега затражим рачуна!“ Једним карактеристичним покретом руке објасни он ту своју претњу.

„Онда би дете твоје имало за оца злочинца, Доменико? До сада смо оплакивали једног само умрлог; остави нам и даље ту утеху и врати се са својом младом женом у Америку. Судба нас је раздвојила...“

„Али данас поново здружила, Хиара. Сам Бог удесио је, те ме је нека неоодољива чежња гонила да се вратим у своју домовину; ако тамо на оном небу има Бога, он ће јамачно, после оволиких искушења, дати да се опет нађе прави пут.“

* * *

Они су га и нашли. Олива, друга жена Доменикова, била је дете италијанских емиграната, али није у залуд рођено у земљи америчкој. Била је одгајена у васпитана у практичном духу, а за Доменика се удала, што је ваљан човек за добио поштовање њена оца, који јој га је и довео као просиоца. Доменико је Оливи отворено признао, да је љубио само прву своју жену, али Олива није ни тражила љубави, него само самосталности у кући. Због тога њој и не требаше неког јунаштва, да би се решила одрећи се руке мужевљеве, коју она — пошто он није ни знао да је још био везан брачном везом — никако није ни имала по праву. Пошто су испуњене све дуготрајне формалности, брак је по законима и канонима разрешен, и Олива се, слободна и весела, врати у Америку, да у кући оца свога чека новог просиоца, кога није могло не бити код знатна мираза њезина.

А Доменико се више и не врати у Нови Свет. Њему је испало за руком да се стално настани и скромно живи у својој отаџбини са срећствима што их је тамо стекао за пет година трудом својим.

А Дон Анселмо?

Кад полицијски иследник, коме беше поверена ова истрага, уђе у његов стан, не нађе га, њега беше нестало. Једни говорашу, да га је поглавар цркве послао на „епитимију“, други да је преко Океана у Америку побегао и тако умакао правди која има да га казни.

Умакао од казне? Сваку кривицу прати казна; ма где снаша ова Анселма, све једно је.

У осталом ко зна кроз какву велику душевну борбу, каквом чемерном невољом у животу је наведен на ове прве, за цело тешке кораке у овоме кривоме путу за један злочин, о чијим последицама он без сумње није размишљао колико треба.

Факат је, да је италијанска влада у најновије доба видла се принуђена, да у свој казни законик унесе један нов параграф, којим се најстроже забрањује свештеницима просјачење у општинама њиховим!

Велики разлог за олакшање кривице Дона Анселма.

МИРИЋИЈА

СТУДИЈА.

Идемо планином. Леп зимски дан. Осијало сунце, ал' оно зимско, што не греје, него сија неком леденом светлошћу. На све се стране цакли замрзнути снег, а оштри планински ветар звижди нам поред ушију и својим мразом допире и под саму одећу. А по некад као да хоће да се напали, залети се на гране, које су се од снега повиле, и сручи нам на главу повећу количину снега... Пролети и по која сврака или врана, закрести или загракће, поплашена од нас, — и то је сад једини знак живота у овој леденој пустињи.

Идемо ћутећи... Сви смо уморни, сањиви, љути и ту-робни. Ово је трећи дан како се људски одморили нисмо, а за две ноћи свега смо спавали по неколико часова. Враћамо се из *потере*. Па бар да смо имали жељенога успеха, него сав труд и мука у залуд. Сазнали смо где је на зимовник дошао

хајдук Дукић са двојицом другова, али му за времена проказа неки од јатака наш напад и он нам измаче. Јурисмо на све стране, претресасмо све сумњиве домове и ништа. Као да у земљу пропадоше. Једино нам паде шака Мирићија, Дукићева љубавница. Она му је била најбољи увода, саветник а и помагач у многим злочинима. Пронађосмо је у кући њенога очуха... Сад и она иде с нама. Водимо да је предамо правди.

Мирићија је још девојка. На саслушању је изјавила да јој има двадесет година, али ту има нечега занимљивог. Изгледа да је много млађа и ако све сеоске девојке по правилу изгледају старије но што су. Али се није тому чудити кад се зна да тежачки посао убија, а Мирићија живи на долету. Њу рад не рани, за њу се старају њени драгани. За последњу годину и по драган јој је Дукић... Она је повисока, стасита прилика; умерено пуначка; правилних и врло лепих црта и необично бела лица. Уста има мала са танким усницама; косе смеђе бујне; пијавичасте обрве; а очи црне и необично крупне. Кад јој први пут загледасте у очи изненади вас нежан и милокрван поглед, али загледајте се дуже, па ћете видети у њима и нешто дивље. Врло често засија у њима нека необична сјајност као у гневу... Кад говори, пак, говори преко успијених усница; глас има звонак и пријатан и, што пада у очи, махом меша у говор градске речи и изразе. Види се да је често долазила у Лазаревац и Ваљево. А и одело јој је сразмерно укусно. Не носи се као њене друге. Имаде ту и много чега градског. На ногама су јој кожне ципеле са „клазиром“ на врховима; сукња јој је од дебелог вуненог лица, какво се у граду носи; на грудима има јелек сав срном извезен; око врата љубичасту свилену мараму, а косу плете у две плетенице и обавија их око главе. У коси, пак, носи омањи вештачки ружин пупољак... Сад је завијена и дебелим, тешким плетом непепљаве боје, који јој лепо доликује. Види се да има и укуса.

Од часа, од кад је јуче нађосмо, па све док се од јутрос не кренусмо, била је необично весела и разговорна. Са жандармима се шалила као са јаранима на сабору, а и мене не оставља на миру. Шале су јој ироничне, а увек духовите. И сваку своју шалу пропрати раскалашним смејом. Ја јој то нисам хтео спречавати. Хоћу да је проучим у свему... Синоћ ме упита: „јесам ли жењен?“

Рекох да нисам.

„Е онда, вере ми, да сам то знала не би ме нашао. Овако ће мој драган због тебе свашта мислити, па кад ме пустите неће ме примити.“

И зацени се од смеја...

Али од јутрос целим путем ћути. Забаучила се оним плетом, па само гледа преда се и по некад стресе се од зиме. Није ни уплашена, ни замишљена, али се види да нешто размишља. И кораке је убрзала. Једва је стижемо.

Досади ми ћутање. У разговору се лакше путује. У то време баш смо пролазили кроз неко пошироко искривудано корито осушенога потока, а са обе нас стране окружује ниско шибље, трњаци и сметови.

„О, Мирићија“, рекох јој, „шта си се ти уђутала? Да не мислиш на драгана?“

Она застаде и приђе мени.

„Па о њему и мислим, дабогме. Баш мислим како ће нам лепи сватови бити.“

И насмеја се весело.

„Је ли, Милуне“, окрете се она жандармском каплару, „ти си онако најдебљи, хоћеш да ми будеш кум?“

„Хајд, хајд“, осече се каплар љутито, али се одмах трже и у развученом смеју додаде: „теби само комендије падају на памет.“

А она ће:

„А што, болан не био, комендије? Хоћу и ја да се удајем као и друге моје срећне друге. Него, кажи ти мени при- маш ли се ти кумства?“

„Море, окани се ти мене!“

„А што, болан, окани се. Бојиш се, ваљада, да се не истрошиш.“

Одјекну смеј и сва се лица разведрише.

„Баво — девојка“, рече неко из гомиле.

„А ти, Милоје“, окрете се она једном високом среском пандуру, „хоћеш ли ми ти бити стари сват?“

„Хоћу“, одговара овај, а она се зацени од смеја:

„Ето, видите што је галант човек.“

За наконче узде једног малог шпрљавог општинског пандура, а за чауша одреди једнога кмета.

Кмет се љути.

„Овај, немој ти, овај, која си хајдучица, да са мнош, овај, који сам власт, овај...“

Она се осече:

„Ето, што ти је геја. Он би, ваљада, хтео да је кум. Не може то, брајко, тако, каплар је већа власт од тебе.“

Општи смеј, а она се обешечајки подмигује на разјареног кмета.

„Него, овај господине“, развуче она и загледа ми се дубоко у очи, „немам још девера. Оно имам четири побратима, али ми ни један не ваља. Сви су хајдучи, а ја те људе мрзим, као што знаш. Баш бих водела да ми ти будеш девер.“

Жандарми се од једанпут уозбиљише. Погледају у мене унезверено, а каплар јој већ приближи песницу близу ребара.

„Па да будем, ја шта ћу“, одговорих, „како ћу ти одрећи кад тако лепо молиш?“

И сви сматраше за дужност да се насмеју.

„Е, тако те хоћу, господине. То је од срца. Дакле сад си ми браца.“

Застаде, отклони плет с главе мало у назад и пружи ми своју помодру руку.

„Хајде сад, браца, да се пољубимо.“

Бејаш изненађен и то не мало. Не знадох шта да јој одговорим.

„Па што, ти си мени браца, а ја теби снајка?“

Насмејаш се да забашуриш забуну, али то она одмах примети, да се окрете кмету:

„Је ли, кмете, хоћеш сад да ми будеш чауш? а?“

„Море, овај, јеси чула, ја...“

„Што се затежеш?! Кад може господин писар, можеш ваљада и ти. Нећеш бити постидан. Видиш, све сама чиновничка вамилија.“

Поново се осу смеј, а она се и даље шали:

„Ама што су ми свати, не роди их мајка. Гле, гле, онако по хајдучки. Сви оружани до грла... Само нам једно вали. Нема младожење. Ех да оће, бог до, сад да искрене од куд и мој младожења — Дукић.“

Каплар баш не мога да отрпи.

„Вала да хоће“, прихвати он пакосно и намаче шајкачу на чело, „баш би било весело. Било би ти, кумо, шенлука из пушака ка' књижица. А и пило би се доста. Не би ни ти остала без исета. Пет хиљада динара глава му вреди.“

Погледам у Мирићију, а она се преобразила. Ни оне безазлености, ни оне веселости. Вледа је као крпа, мишићи око уста играју јој, а очима преваљује као јастреб.

„Вала, куме и да хоће, баш би вам била жива згода за то. Да му само очи сагледасте, прнули би сви у ово трње као врапци.“

„Ао, мајку јој њену“, започе неко, а она погледа по гомили изазивачки и достојанствено настави пут.

После је ћутала целим путем. Завукла се у плет све до носа и чини се као да иде сама. И не гледа нас. Не хтедох је ни ја заподевати на разговор. Разговарао сам са потером.

Тек кад се приближисмо среској кући, она скиде плет с главе, одахну и пружи руку напред.

„Е, ено, браца, и моје цркве. Хвала Богу, кад стигосмо. Дуги ови сватовски путеи. Баш ми од мраза ноге одпадоше.“ Затворисмо је.

Одем у своју канцеларију и латим се заосталих послова, а каплар Милун дође и заста код врата.

„Шта је, капларе?“

„Ама ништа... спрдња. Само дођох да вам јавим да се она јунак — жена разбалавила к'о нико.“

„Ко, зар Мирићија?“

„Мирићија богме. Плаче као киша.“

Дигнем се и полагамо дођем до апсанских врата. И чух угушено тешко јецање где тмуло одјекује из мемљиве дубине. Оно што је пред нама тако вешто сакривала, поверила је немим зидовима. Срце је у свакога.

Милорад Ј. Митровић.

ИЗ КРИМИНАЛНЕ СТАТИСТИКЕ

Самоубиство

Међу осталим жалосним привилегијама које је мајка природе дала своме љубимцу човеку јесте способност да у извесном тренутку раскрсти са својим животом. Животиње се не убијају: самоубиство је особеност људске расе. Велики француски песник Алфред де Вивијери вели у својој чувеној поеми *Вукова смрт*:

«Како треба сносити живот и сва његова зла,
То ви знате, узвишене животиње».

Самоубиство није ни мало нова ствар, увек је било у људској врсти бића која су мање могла да резимирају, нестрпеливијих, очајнијих и осетљивијих. У старо доба, код класичних Грка и Римљана убијали су се људи са неком узвишеном мирношћу: велики Римљани из доба царства римског предмет су нашег дивљења.

Са цивилизацијом, са свима њеним добрим странама ишла је и једна зла, то је страшно напредовање броја самоубиства. Статистички подаци показују да је у Француској било

1827.—1830. год.	једно самоубиство на	18.268 становника
1831.—1835. »	»	15.369 »
1836.—1840. »	»	13.033 »
1841.—1845. »	»	11.598 »
1846.—1850. »	»	10.274 »
1851.—1855. »	»	9.557 »
1856.—1860. »	»	9.480 »
1861.—1865. »	»	8.021 »
1866.—1870. »	»	7.948 »
1871.—1875. »	»	6.715 »
1876.—1880. »	»	5.897 »
1881.—1885. »	»	5.133 »
1886.—1890. »	»	4.500 »

Дакле за 70 година број самоубиства постао је два и по пута већи.

За Белгију статистички подаци још су црњи.

Год.	мушких	женских	укупно
1838.—1839. убило се	—	—	178
» 1840.—1849. »	195	47	242
» 1851.—1855. »	166	28	194
» 1856.—1860. »	179	34	213
» 1861.—1870. »	?	?	265
» 1871.—1880. »	373	68	441
» 1881.—1890. »	551	107	658
» 1891. »	648	120	760
» 1892. »	673	122	795
» 1893. »	706	119	825
» 1894. »	693	146	839

Као што се види, број стално расте, и за 60 година постао је четири пута већи.

Примећени су извесни стални односи између самоубиства и доба године, полова, доба старости, брачног стања, економских услова, криза, занимања. Самоубиства има више лети него зими, код мушких него женских, код млађег света но код старијег, код нежењених но код жењених, код сиромаха но код богатих, у гладним годинама више но у родним, више код људи који се баве умним радом него код оних који се баве ручним радом. Главни узроци самоубиства јесу: беда, породичне бриге, телесне болести, алкохолизам, љубав, љубомора, разврат и судско гоњење.

Енглески лекар Dr. Porbes Winslow изнео је пред међународни конгрес судске медицине статистички преглед узрока самоубиства у Лондону. Он је тражио узроке за 7.190 случајева, и нашао је да се убило људи:

	ЉУДИ	ЖЕНА
Због беде	905	511
» домаћих брига	728	523
» губитка новаца	322	283
» пијанства и разврата	287	288
» губитка на коцкању	155	141
» осујећених планова	122	110
» љубави	97	157
» љубоморе	94	53

	ЉУДИ	ЖЕНА
Због пониженог самољубља	53	53
» гриже савести	49	37
» фанатизма	16	1
» мизантропије	3	3
» непознатих узрока	1381	57

По мишљењу енглеског лекара ови „непознати узроци“ биће опет беда.

Један статистичар, пола у шали пола у збиљи, изнео је страشان факат: да, ако самоубиства буду и даље расла у овако великој сразмери, кроз неколико стотина година доћи ће дан, кад људи неће свршавати природном смрћу него самоубиством... Тада неће бити потребни потоци, геолошке катаклизме или поремећаји у сунчаном систему — живот ће се на нашој планети и без тога угасити, и сан мрачне индијске философије о вечном уништењу, *нирвани*, биће ужасна јавља!

Наравно, с претпоставком да се неће искоренити добро познати узроци саме зло. А та је претпоставка немогућа.

L.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА.

Миленко Аврамовић. У прошлом броју нашега листа, износили смо слику и биографију Милоша Марковића и Милана Лукића, који су стрељани у М. Пожаревцу 16 тек. мес. казали смо, да је с њима заједно, и због истих дела осуђен и овај Миленко Аврамовић, али не на смртну казну већ на 20 год. робије у тешком окову.

Обећали смо читаоцима изнети слику Миленкову и ево испуњујемо реч.

Миленко је родом из села Касидола, среза грочанског; има 23 год., средњег је раста, у лицу је сувољав, у опште је плав, по занимању је слуга.

Као малолетан небројено је пута иступно био кажњаван због омањих крађа и превара, а кад је већ одрастао, почео је красти на велико, па се најзад здружио са Милошем и Миланом. Што и он није с њима осуђен на смрт има да захвали томе, што се сам предао власти.

Октобра 16 тек. год. Миленко је спроведен Управи београдског казненог завода на издржање осуде. Тог истог дана одведени су из Управе на стрељање Милош и Милан. Њих двојица пре поласка молили су, да се опросте с Миленком, али он није имао куражи да изиђе из свог затвора, већ им је онако кроз врата довикнуо: „Срећан вам пут.“

РАЗВОЈНИЧКА ЈАЗВИНА

— К. Ортман —

Било је то једне мрачне јесење ноћи кад сам се враћао кући, идући поред реке, која протиче кроз нашу варош. Предио, у коме се налажах, беше у ово доба пустији и усамљенији, него икоји други у целој вароши, а осим тога штедљиви фењери распростираху тако слабу светлост, да ја и против своје воље убрзах кораке, како би што пре доспео у живљу улицу. Али изненада, баш иза мојих леђа, чух тихо „пет“, и кад се окретох, спазих малу људску прилику, коју очевидно беше обузео ужасан страх, а од узбуђења ни речи не могаше проговорити.

— Ах, драги господине — промуца она једва дрхтавим гласом — ја сам видео нешто страшно, нешто ужасно. Ах помозите, помозите; можда ће се још моћи спасти.

Таман бесмо дошли у близину једног уличног фењера, те могах оштрије осматрити лице овога човека. Оно беше жуто као восак и од страха тако искривљено, да за тренутак помислих, е имам посла с каквим суманутим. Али како у овом

напуштеном и извиканом крају вароши не беше искључена могућност каквог несретног случаја или злочинства, то замолих старца, који гласно цвекоташе зубима, да се прибегне и укратко ми исприча: шта је видео и где се шта има да спасава. Моја хладнокрвност и очевидно саучешће дејствовало је на-њ, те и ако је у причању морао чешће застајкивати, јер се његово слабо тело тресаше као од грознице, то сам ипак после неколико минута дознао, да се овуда, поред реке, враћао од болесничке постеље његове удате кћери, и да је, бојећи се у усамљеној улици, врло пажљиво око себе гледао. Од једном је приметно како се један мали чамац, у коме сеђаху два човека, отисну од обале сасвим мирно и без шума, а помрчином од високе обале скоро потпуно скривени, те се у њему заче страховита сумња, да ова тајна возица на чамцу у тако необичном часу мора стајати у вези са каквим подозривим, недозвољеним предузећем. Тада се сакрио иза једног стуба неке грађевине и одатле све посматрао, шта се у реци збива. Људи лаким ударима весала отераше чамац на средину воде, ту се саргоше и издиглоше из чуна некакав таман, тежак предмет, који имађаше човечји облик, један од њих бројао је полугласно до три, и на овај знак, бацили су тело у воду. При томе послу били су врло обазриви, да се једва могао чути мали шум, и само у тренутку кад се вода преко, како изгледаше, мртвог тела састави, зачу се глас као потмули јаук или очајни узвик. Оба човека удаљише се врло брзо и нечујно, као што су и дошли. Његова прва намера била је да гласно виче за помоћ. Али од силног узбуђења уста му бежу као заведена, те му је било немогуће ма и најмањи тон изустити. Он беше стар, слаб човек, те се не би могао одупрети сили, а на послетку и шта би оном јаднику што је бачен у воду припомогло, ако би и он његову судбину морао поделити. На срећу, чуо је у овом критичном моменту моје кораке с друге стране улице; беше се сасвим до иза мене нечујно довукао, и пошто се уверио да не личим на разбојника и убицу, усудио се да ме освоји.

Пошто причање у свима појединостима носаше обележје истине, а мени већ по самом мом позиву дужност налагаше брзо истраживање дела, то извукох моју пиштаљку, којом позвах стражаре и позорнике из околине, а старцу наредих да ме води к месту, где се та несрећа догодила. Кад сам дунуо у пиштаљку, за мало што није од страха пао на колена, мислећи да сам хтео сазвати зликовце, да и њега упропасте; али пошто сам му саопштио да сам полицијски чиновник, пошло ми је за руком да га поново успокојим и приволим на испуњење моје жеље. Са потпуном одређеношћу обележи ми стуб иза кога се био сакрио, и без оклевања показа претом на место у реци, где је човечјег тела нестало. Већ после непуне три минута налажаху ми се на служби више чиновника јавне сигурности, којима укратко казах у чему је ствар, и који одмах бежу готови да енергично приступе послу. Један од њих пожури се ка једној повећој лађи у близини, без многа размишљања попе се на исту и, не будући сопственика иза сна, одреши један мали за лађу привезан чун. Једно весло и чакља бежу срећом у чунићу, и пошто се још један чиновник попе у њ, jakim ударима весла отераше га на показано место. Ми са обале пратили смо с највећом пажњом напоре оне двојице, који чакљом и веслом тражаху тело по приличној дубокој води. После неког времена изгледаше, као да ће њино тражење остати безуспешно, те се у мени већ беше зачала сумња о старчевој свесности, кад један од људи из чамца гласно узвикну, што је значило да је наишао на нешто сумњиво, и уз припомоћ свог друга, после дугих пет минута и неискazаних напора, заиста извукоше, како се нама чињаше, мртво човечје тело, и положише га у чамац. Старца спопаде тако јака дрхтавица, да се једва могао држати на ногама, и преклињући мољаше ме, да га поштедим, да не гледа леш убијенога. Он не могаше никакав леш гледати, и ако сад устреба да посматра насилно убијеног човека, то ће му сигурно доћи главе — умреће. Ми га и у томе успокојисмо, али његову молбу, да га пустимо да иде кући, на жалост, нисам могао испунити, пошто се тајанствено дело морало узети у поступак. Док је тело из воде извученога смештено у болницу, која је срећом, била врло близу, упутих се ја са добрим старцем у криминални комесаријат, где се направи протокол, на основу кога ће се известити државни тужилац и приступити даљим истраживањима.

Изгледало је, да ће нам истрага бити врло олакшана; јер као неким чудом пошло је за руком лекарским напорима, да полумртвацу, који је био врло јаког телесног састава, поново поврате живот, ма да је опет пао у дубок, несвестици сличан сан, који искључиваше и сваку помисао за узимање на испит. Али се мислило, да ће својим исказима, кад се из овога сна пробуди, моћи унети доста светлости у овај догађај, и због тога је његовом болничару строго наређено, да јави полицији чим се пацијенат пробуди. У његовим хаљинама нити је се нашло каквих хартија, нити иначе какав предмет, на основу кога би се могла утврдити његова личност. Тако исто при њему нису нашли ни новаца. Али друга једна околност у толико више допринесе упознању његове личности. Одмах сутра дан јави се Полицијском Биро-у нека још млада, просто одевена жена са уплаканим очима и преплашеним лицем, изјављујући, да јој је од јуче по подне нестало мужа, а пошто је у овој вароши стран и сасвим непознат, нема сумње да му се могла каква несрећа догодити. Већ при површном опису, који је жена дала о спољашности свога мужа, доказало се, да је он истовестан са оним из воде изваћеним, али ипак жена је испитана до најмањих ситница пре него што је одведена болесничкој постељи. Што је она испричала било је, природно, врло мало. Они су имали омање сеоско добарце у провинцији, на коме су поштено живели и брижљиво га обделавали. Али за њих наступиле зла времена, те су се одлучили после неких несрећних случајева, и пошто им је једно дете умрло, да се иселе у Америку. Срећом нашли су купца, коме су за умерену цену продали добро, а пре једног дана приспели су у престоницу с намером, да идућег јутра наставе пут за пристанишну варош, где би се укрцали у лађу. Били су одсели у једној малој гостионици, одакле се њен муж вратио опет на железничку станицу, а кад се отуд за дуго није вратио, и она је пуна очајања отишла на станицу, где је сазнала, да јој је муж са ручним пртљагом, а у пратњи неког мршавог, високог, плавог и још младог човека отишао већ пре неколико часова. Даље није знала ништа, а ми, разуме се, нисмо с овим добили никакав нов основ за истраживање. Да овај случај заиста није био покушај самоубијства, већ да је исказ старчев заснован на истини, и да се над младим земљорадником извршило злочинство, види се из околности, што је он, по вероватном тврђењу његове жене, носио при себи осем разних прстенова и једног сребрног часовника са златним ланцем, још и сав новац, који је добио за имање, а износио је више хиљада марака, смештених у кожној кеси. Он је према томе опљачкан до голе душе.

На послетку, у подне се пробуди Кајлхолц — тако се звахе покраћени — из свога заноснога сна. У пратњи лекара приђох његовом кревету и почех га испитивати о ономе, што се прошле ноћи с њим десило. Његови одговори бежу у почетку сасвим нејасни и бесмислени, и тек постепено повраћаху се му сећање на догађај.

Кад сам његову свест у неколико разбистрио, и кад је дао своје исказе у доста разумљивим реченицама, увидео сам, да љу имати врло тешку и са мало изгледа повољну истрагу. На станици га је освојио неки врло висок и мршав младић с плавом косом и многим пегама по лицу. Исти му је врло предусретљиво указао помоћ при транспортирању пртљага и упустио се с њим у разговор, у току кога га је безазлени Кајлхолц упознао са својим односима и намери о исељењу. Разговарајући се прешли су заједно више улица, и кад га је пратилац задржао пред једном већом ресторацијом и позвао на чашу пива, овај је без размишљања пристао. У локалу је било врло много света, те су сели за један сто, за којим тек што беше заузео место неки црномањаст господин са врло пријатном и поверљивом спољашношћу. Његов га пратилац није познавао, али је ипак љубазни господин узео удела у њином разговору, па кад је био говор о његовом намерном исељењу, господин је радосно изјавио, како се баш добро десило, јер и његов брат с женом хоће такође првом лађом из Хамбурга у Америку, и како би њима извесно било врло мило, кад би се одмах могли упознати са својим сапутницима. — Кајлхолц је, до душе, испрва одбио позив, али на непрестане молбе и наваљивања пријатног господина, на послетку је пристао. Тада се онај плави младић удаљио, пошто, како рече, нема више времена да им прави друштво. Ова двојица такође пођоше, пошто су пртљаг оставили до повратка у ресторацији.

Међу тим, беше се сасвим смркло, и пошто су прешли врло дугачак пут, идући на цик-цак разним улицама, улицима и плацевима, то се одмах почео кајати, што се поверио и пошао за страним човеком. Ну, како је био јак и неустрашив човек, а при том га пратилац увераваше, да су врло близу циљу њињог путовања, бојазан га је брзо прошла. И, заиста, наскоро ступише у неку кућу, која је требала да буде стан његовог брата. Једна врло лепа, млада девојка, отворила им је врата на три пута поновљено куцање његовог вође. Одмах затим би му представљен као помињати брат неки човек с кратко ошишаном косом и врло тајанственим изгледом. Шта је с њим било од овог тренутка, Кајлхолц није могао казати. Само се још једва опомињаше, да му је понуђена чаша вина, коју је он наискап попио. Сви други догађаји беху потпуно ишчезли из његовог памћења, и нити знађаше где и како му је имање опљачкано, нити шта је даље с њим било. Свакојако, вели, биће да је сањао, како је у један мах лебдео над страшном, мрачном провалијом, у коју су га бацила двојица људи, али не би могао тврдити, да је се тако што с њим заиста догодило.

(НАСТАВИТЕ СЕ).

ПОТЕРА.

Даница Станковић из Ниша, при спроводу за Ужице побегла је ноћу између 14 и 15 ов. м. из Алексинца и одмах возом отпутовала за Београд. Њој је до 25 год., стаса високог, црномањаста, у оделу црном. Начелник среза алексиначког депешом № 12932 моли да се Даница пронађе и њему стражарно упутити. Ако се у Београду или у местима ближим Београду пађе, треба је спровести Управи града Београда, с позивом на Бр. 24673.

Јован С. Дачић, слуга Божицара Недовића трг. из Пожаревца украо је газди Божицару 400 динара на побегао. Начелство окр. пожаревачког, депешом од 15 тек. мес. № 16526 достављајући ово, моли све полиц. власти да Јована у своме кругу потраже и нађеног њему стражарно спроведу. Исти се може спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 24672.

Ђока Н. на кога се сумња да је извршио крађу коња Илији Ковачевићу из Коцељева ноћу између 14 и 15 ов. мес. побегао је из затвора суда општине коцељевачке. Ђока је раста средњег, лица дугог, црвенкастог; очију зелених, чеља високог, обрва жутих, брада мала, црвена, глава на десној страни засечена; одело обично. Једновременно са њиме побегли су **Стеван Ковачевић** из Свилеуве са женом и децом и **Франц Соки**, на које се сумња да су учествовали у овој крађи. Њихов опис непознат је. Наређује се тражење. Нађене стражарно спровести начел. ср. посаво-тамнавског с позивом на Бр. његове депеше 8671. или Управи гр. Београда на Бр. 24646.

Димитрије Н. надничар из А.-Угарске коме је 17 до 18 година, без браде и бркова, у лицу црномањаст, на себи од одела има капут и панталоне плаве поцепане, — покрао је ноћу између 15 и 16 Вељка Стојановића, зидара из Младеновца и однео му од ствари: двоје чакшире од сукна, 1 црвене, 1 плаве: један црвен цемадан са рукавима, један црвен цемадан без рукава; један фермен црвен, 4 гаће, 4 кошуље, 3 пара чарапа, двоје канице, 1 пар цинела, 1 шубару од коже црне, 1 свирајку, 1 ренде дунђерско, 3 груднице вежене само за прса на кошуљи, 1 пантљика од 15 метара и једне бисаге. Суд општине младеновачке депешом од 16 т. м. № 3009. моли све полиц. власти да Димитрија пронађу и њему стражарно спроведу. Може се спровести и Упр. гр. Београда с позивом на Бр. 24631.

Јоле и Никола браћа Николићи, Цигани, из села Врдила ср. жичког и мати им **Радојка**, напали су 18 ов. м. у вече, на путу Лазара Николића и сина му Рајицу Цигане из Мрсаћа; Рајицу су ножевима убили, а Лазара тешко повредили, па затим утекли. Јоле има 18—20 год. средњег је раста, добро развијен, црномањаст, буљавих очију. Никола има 14. год. црномањаст, омален; у оделу је сељачком и носи стару војничку парадну капу. Радојка има 35 год., средњег раста, црномањаста и сувоњава; у оделу је сељачком; собом носи и

мало женско дете. Начелник ср. жичког депешом од 20 ов. мес. № 11049., моли све полиц. власти да се ове убице најживље потраже и њему стражарно спроведу. Могу се спровести и Управи града Београда с позивом на Бр. 25224.

Милош Јаковљевић, бив. трговачки помоћник а у последње време келнер, решењем кварта палилулског стављен је под кривичну истрагу и у притвор због крађе новаца Петру Арсовићу, бакалину. Он има 18 год., средњег је раста, плава, у лицу сувоњава, има малу жуту браду и бркове. Не зна се где се Милош сада налази, па с тога Управа града Београда моли све полиц. власти, да Милоша потраже, и у случају проналаска њој стражарно спроведу с позивом на Бр. 24790.

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА

Алекса Костић, један од најпрепреденијих варалица београдских издржао је своју осуду при пожаревачком казненем

заводу, и септембра месеца тек. године пуштен је у слободу. Ми смо приликом његовог бегства са робије у 6. броју од прошле године на стр. 44. донели слику и опширнији опис о угурсузлупцима што их је овај неваљалац починио. По тој, ранијој слици, познао га је и ухватио на шабачкој пијаци писар начелства г. Светозар Поповић....

Пре неколико дана Алекса је био у затвору управином и тада је поново сликан. Чим је пуштен, одмах је отпутовао негде у унутрашњост Србије, сигурно у цели да продужи свој стари занат — крађу и варање.

Скређе се пажња грађанству да га се чува, а полицијским властима опет, да га подвргну издржавању полицијског надзора.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

НОВИ ЗАКОНИ

са изменама и допунама могу се добити у мојој књижари

Закон о шумама са изменама и допунама	Д. п. 1.—
Закон о лову	—20
Закон о штампари	—50
Закон о изменама у закону о таксама	—50
Закон о Учитељској школи у Јагодини	—50
Закон о основним школама	—50
Закон о средњим школама	—60
Закон о устројству општина и општинских власти са свима његовим изменама и допунама и закон о чувању пољског имања	—80
Закон о уређењу Управе Фондова	—60
Закон о државним економима са законом о унапређењу вођарства и са законом о пољопривредним станицама	—60
Закон о потпомагању домаће радиности (индустрије)	—20
Закон о устројству војске (са свима изменама и допунама	—50

КЊИЖАРА
МИТЕ СТАЈИЋА
У БЕОГРАДУ

Три прошлогодишња комплекта „Полицијског Гласника“ елегантно повезана има на продају по цени од 12 динара.